

Handläggare: Mats Sylwan
Telefon: 508 31 928

Till
Kulturnämnden

KuN 2012-12-13
Nr 12

Remissvar på betänkandet Folkbildningens samhällsvärden (SOU 2012:72/KS 001-1660-2012)

Förslag till beslut

Remissvaret godkänns.

Sammanfattning

En huvuduppgift för utredningen har varit att föreslå hur oberoende utvärderingar kan genomföras av folkbildningen. Utredningen föreslår bland annat att kommande utvärderingar av folkbildningen ska genomföras vart tredje år av två statliga analysmyndigheter, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och Myndigheten för kulturanalys.

Kulturförvaltning delar i allt väsentligt utredningens analys och förslag. De ligger också i linje med de riktlinjer för stöd och utvärdering av det kommunala stödet till studieförbunden som kulturnämnden antog den 14 juni 2012 och som har ett större inslag av kvalitativa bedömningar jämfört med tidigare regelverk.

Förvaltningen pekar i sitt svar också på att det finns ett stort behov av samverkan och samsyn mellan de offentliga stödsystemen, inte minst när det gäller uppföljningen av studieförbundens verksamhet. I den delen är det angeläget att få till stånd en dialog och samsyn om kvalitativa mått och indikatorer.

Remissvaret avslutas med en kortfattad redovisning av de nya riktlinjer för stödet till folkbildningen som kulturnämnden antagit 2012.

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Patrik Liljegren
Chef kulturstrategiska staben

Underlag för beslut

Betänkandet Folkbildningens samhällsvärden – en ny modell för statlig utvärdering (SOU 2012:72). Remisstid: 2013-01-09. Registrerad 2012-11-22.

Hela utredningen kan läsas på

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/20/27/31/38e66996.pdf>

UTLÅTANDE

Remissen

Utredningen har haft i uppdrag att utvärdera om syftena med statsbidraget till folkbildningen har uppnåtts, vilken relevans de har och vid behov föreslå förändrade syften. En viktig del av utredningen har också varit att föreslå hur oberoende utvärderingar kan genomföras av folkbildningen för att säkerställa en regelbunden återrapportering som omfattar såväl kvantitativa som kvalitativa mått.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben.

Bakgrund

Folkbildningsrådet (FBR) har ansvaret för fördelning av statsbidrag och utvärdering av folkbildningsorganisationernas verksamhet. Rådet fördelar årligen drygt 3,3 miljarder kronor till landets studieförbund och folkhögskolor. Det nuvarande fördelningssystemet trädde i kraft den 1 januari 2012 och detta år fördelades cirka 1,66 miljarder kronor till studieförbunden.

Utvärderingar görs av folkbildningens egna aktörer (folkhögskolor och studieförbund), Folkbildningsrådet samt genom statens utvärderingar. Hittills har den statliga utvärderingen av folkbildningen skett i form av offentliga utredningar inom kommittéväsendet.

Frågan om folkbildningens resultatuppföljning har diskuterats under lång tid och bland annat har tvivel rests om lämpligheten av att det bidragsfördelande organet Folkbildningsrådet också har ett utvärderingsansvar. Riksrevisionens granskning 2011 kom fram till att systemet för fördelning, uppföljning, utvärdering och kontroll behöver förändras och förbättras så att användningen av statsbidraget för folkbildningen kan styras bättre mot de syften och prioriteringar som riksdagen har beslutat om. Folkbildningsutredningen kan ses som ett svar på denna kritik.

Statsbidraget har följande fyra syften:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår:

- Ett tillägg av det andra statliga syftet till: ”Bidra till att göra det möjligt för **fler** människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen”.
- Att statens utvärdering ska göras av en från folkbildningen oberoende instans.
- Att kommande utvärderingar av folkbildningen ska genomföras av två statliga analysmyndigheter, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska värden) och Myndigheten för kulturanalys (folkbildningens kulturuppdrag).
- Att en åtskillnad görs mellan studieförbund och folkhögskolor i kommande statliga utvärderingar av folkbildningen.
- Att en statlig utvärdering av folkbildningen genomförs vart tredje år.
- Att Folkbildningsrådet får ett förtydligt uppföljningsansvar som bättre kan fungera som underlag för regeringens redovisning till riksdagen.

Utredningen föreslår också att Folkbildningsrådet i sin anslagsfördelning bör överväga incitament för att uppmuntra och belöna kvalitativt framgångsrik verksamhet vad avser de fyra syften som anges för det statliga stödet till folkbildningen. På så sätt skulle man också kunna stävja den volymfixering som studieförbunden brottas med sedan lång tid tillbaka.

Kulturförvaltningens synpunkter på utredningens förslag

Nedanstående synpunkter gäller den del av utredningen som omfattar studieförbund.

Stockholms kulturförvaltning delar i allt väsentligt utredningens analys och förslag. De ligger också i linje med de riktlinjer för stöd och utvärdering av det kommunala stödet till studieförbunden som kulturnämnden antog den 14 juni 2012

och som har ett större inslag av kvalitativa bedömningar jämfört med tidigare regelverk.

Förvaltningen delar utredningens förslag om en oberoende och återkommande uppföljning vart tredje år av studieförbundens verksamhet av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och Myndigheten för kulturanalys. Förvaltningen ställer sig också bakom ändringen av andra syftesparagrafen till ”Bidra till att göra det möjligt för **fler** människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen”. Det är viktigt att markera att folkbildningen, i syfte att utjämna utbildningsklyftorna, behöver rekrytera fler deltagare utöver de grupper som redan är aktiva.

Övriga synpunkter

Behov av samverkan inom det offentliga stödsystemet

Det finns ett stort behov av samverkan och samsyn mellan de offentliga stödsystemen, inte minst när det gäller uppföljningen av studieförbundens verksamhet. I den delen är det angeläget att få till stånd en dialog och samsyn om kvalitativa mått och indikatorer. I de 2012 antagna riktlinjerna för stöd till studieförbunden ansluter sig Stockholms stad till de fyra statliga syftena och lägger även till ett femte syfte, ” Bidra till att förverkliga stadens kulturpolitiska mål”. De gemensamma syftena med tillägget visar att staden och staten i allt väsentligt har gemensamma intressen av att stödja studieförbunden men att det också finns ett lokalt perspektiv som kan påverka den kommunala bedömningen och samtidigt vara stimulerande för folkbildningsarbetet i Stockholm.

Stockholms stads riktlinjer

Stadens nya riktlinjer vill, med utgångspunkt i studieförbundens egna idéburna målsättningar och mål satta i kulturnämndens verksamhetsplan, främja kvalitativ bildnings- och kulturverksamhet med fokus på tillgänglighet, mångfald och delaktighet. Stödet är framåtblickande och premierar nytänkande genom att det i större utsträckning bygger på planerad än genomförd verksamhet.

Bidragssystemet är uppdelat i ett *treårigt stöd* för statsbidragsberättigade studieförbund som utgör 90 procent av det totala anslaget, samt ett *rörligt stöd* om 10 procent som även kan sökas av andra folkbildande organisationer. *Det treåriga stödet* beslutas i form av överenskommelser med årliga avstämningar av genomförd verksamhet och föregås av en dialog om de behov som studieförbundet bedömer som angelägna men också om inriktningen i kulturnämndens budget och verksamhetsplan. Det nya systemet med treåriga överenskommelser träder i kraft 2014 efter en övergångsperiod 2012-2013.

Uppföljning

Varje år görs en avstämning med respektive studieförbund som gör det möjligt för kulturförvaltningen att följa upp att den bidragsgrundande verksamheten svarar mot den gällande överenskommelsen. I samband med avstämningen har kulturförvaltningen och respektive studieförbund en protokollförd uppföljning. När denna redovisning godkänts betalas beviljat bidrag ut. Vid större avvikelser från överenskommelsen tas ärendet upp i kulturnämnden. För kulturförvaltningen förväntas dialog- och avtalsdimensionen i systemet bidra till förbättrad kontakt med och ökad kunskap om folkbildningsorganisationerna, samt göra det möjligt att genomföra en kvalitativ uppföljning av fördelade stöd.

Länk till beslutsärendet (dnr: 6.1/2693/2012):

<http://insyn.stockholm.se/kultur/insyn.aspx?page=agenda&nodeid=479299>

Länk till riktlinjer:

<http://insyn.stockholm.se/kultur/document/2012-06-14/Dagordning/16/16%20a%20Bilaga%20Folkbildning.pdf>

Bilaga

Remiss av betänkandet Folkbildningens samhällsvärden (SOU 2012:72)